

FOR THE PEOPLE
FOR EDUCATION
FOR SCIENCE

LIBRARY
OF
THE AMERICAN MUSEUM
OF
NATURAL HISTORY

M. KIR. ORNITHOLOGIAI KÖZPONT

OFFICIUM REGIUM HUNGARICUM ORNITHOLOGICUM

AQUILA

ZEITSCHRIFT FÜR ORNITHOLOGIE

- SZERK.

REDACT.

CHERNEL ISTVÁN STEPH.v. CHERNEL

TOM. XXIII.

BUDAPEST

1916.

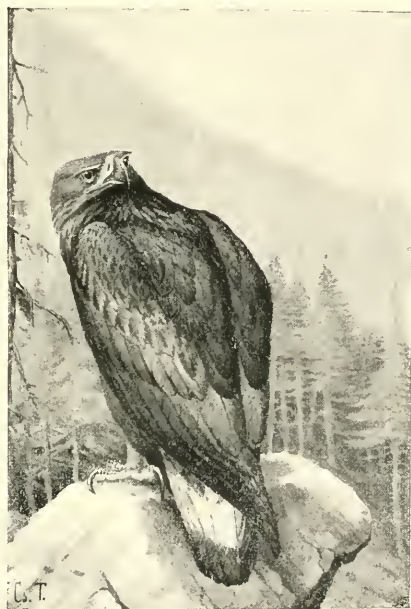
AQUILA

A MAGYAR KIRÁLYI ORNITHOLOGIAI KÖZPONT
FOLYÓIRATA

ZEITSCHRIFT DER KÖNIGLICH UNGARISCHEN
ORNITHOLOGISCHEN ZENTRALE

Megindította
Herman Ottó

Szerkeszti
Chernelházi
Chernel István

59,821.06(43)
Gegründet von
Otto Herman

Redakteur
Stefan Chernel
von Chernelháza

XXIII. ÉVFOLYAM * 1916 * JAHRGANG XXIII.

2 táblával és 9 szöveggéppel * Mit 2 Tafeln und 9 Abbildungen im Text.

BUDAPEST

A MAGYAR KIRÁLYI ORNITHOLOGIAI KÖZPONT KIADVÁNYA
VERLAG DER KÖNIGLICH UNGARISCHEN ORNITHOLOGISCHEN ZENTRALE

1917.

22. SZÁM

Kiadatott 1917 május 1-én. — *Ausgegeben am 1. Mai 1917.*

TARTALOM.

CHERNEL I.: Uj korszak hajnalán	Oldal 8
--	------------

Faunistica.

BODNÁR B.: Fehér holló és egyéb szinelváltozású madarak	357
CHERNEL I.: A csonttollú madár (<i>Ampelis garrula</i> L.) fészkeléséről hazánkban	308
— — A darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i> L.) fészkeléséről és hangjáról	312
— — Madártani adatok CHERNEL MIKLÓS harctéri leveleiből... ..	331
— — A hajnalmadár (<i>Tichodroma muraria</i> L.) Zalamegyében	349
— — Áttelelő vonuló madarak	352
HAUER B.: Az idei abnormisan hosszú ősz	357
KOSTKA L.: A magas vízállás befolyása az Alföld madárfaunájára	317
LINTIA D.: Adatok Szerbia madárfaunájához. (Vége.)	74
Dr. BÁRÓ MANNSBERG A.: Madártani megfigyelések Dalmáciából 1916. április— szeptember havából	333
MAUKS V.: A fenyőrigó újabb fészkelése hazánkban	361
Dr. NAGY J.: <i>Nisaetus fasciatus</i> (VIEILL.) újabb hazai előfordulása	349
— — A <i>Gavia arcticus</i> (L.) nyári előfordulása hazánkban	351
— — A <i>Gavia glacialis</i> L. újabb és a <i>Gavia adamai</i> (Gray) első előfordulása Magyarországon	350
— — A csíz fészkelése a lipthói Fátarában... ..	360
— — A kócsag fészkelése a lukácsfalvi Fehértavon	362
RÁCZ B.: A kócsag hajdani fészkelése a bihari Sárreéten	362
SCHENK H.: Madártani megfigyelések a megszállott Szerbiában és Montenegróban	322
SCHENK J.: Régi híres erdélyi madárgyűjtemények	163
— — Lappföldi gatyás ölyvek Magyarországon	347
— — Ürböpuszta madárvilága az 1915. és 1916. években	357
— — A szerecsensirály hajdani fészkelése Magyarországon	358
SZOMJAS G.: Levelek a Hortobágyról	345

Oecologia.

Dr. DORNING H.: Az «esőfecske» elnevezés valószínű eredete	319
SZEMERE L.: A lappantyúró (Caprimulgus europaeus L.)	315

Ornithologia oeconomica.

BODNÁR B.: A halászcser tápláléka	363
CSÖRGEY T.: Madárvédelmi tanulmányok 1915—16-ból (8 képpel)	56
Dr. NAGY J.: A nádrigó a kertekben	363

Ornithophaenologia.

BOHRANDT L.: A madárgyűrűzés tapasztalatairól... ..	367
CHERNEL I.: Az 1916. évi tavaszi madárvonulás Kőszegen... ..	355
— — Adalék a hazai madárvonulás kísérleti megfigyeléséhez... ..	363

HEGYFOKY K.: Az 1915. és 1916. évi madárvonulás és az idő járása	50
KIRÁLY I.: A madarak megérkezése Silno-ba 1916. tavaszán	366
KÖMIS L.: Madárvonulási megfigyelések a Strypa-frontról 1916 tavaszán	365
LŐRINCZY D.: Ornithophaenologiai és nidologiai megfigyelések Kolozvárótt 1906-ban és 1907-ben	364
NEUBAUER Z.: Az első gólya	367
SCHENK J.: A madárvonulás Magyarországon az 1915. és 1916. év tavaszán ...	13
SZEÖTS B. id.: Gyűrűzési és madárvédelmi észleleteimből	341

Palaeontologia.

Dr. LAMBRECHT K.: A madarak palaeontológiájának története és irodalma ...	196
---	-----

Irodalmi ismertetések.

AMBRÓZY I. gr.: Háború és madárvédelem (<i>Chernel I.</i>)	369
BOETTICHER H. v.: Untersuchungen über den Zusammenhang zwischen Klima und Körpergrösse der homöothermen Tiere (<i>Greschik J.</i>)	375
ECKARDT W. A.: Einbürgerungsversuche als Möglichkeiten zur Erforschung des Vogelzuges (<i>Greschik J.</i>)	376
HAHN E.: Über den Farbensinn der Tagvögel und die Zapfenölkugeln (<i>Greschik J.</i>)	372
HAECKER V.: Reizphysiologisches über Vogelzug und Frühgesang (<i>Greschik J.</i>)	377
LOWE P. R.: Studies on the Charadriiformes (<i>Lambrecht K.</i>)	380
REINECKE O.: Über Wandungsbau der Arterien, insbesondere die Struktur des elastischen Gewebes bei Anamnioten und Sauropsiden. Die Arterienwandun- gen bei Vögeln (<i>Greschik J.</i>)	374
REISINGER I.: Das Kleinhirn der Hausvögel (<i>Greschik J.</i>)	374
TSCHERMAK A. v.: Über Verfärbung von Hühnereiern durch Bastardierung und über Nachdauer dieser Farbänderung (<i>Greschik J.</i>)	371

Palaeontologiai közlemények.

JAEKEL O.: Die Flügelbildung der Flugsaurier und Vögel (<i>Lambrecht K.</i>)	386
MILLER L. H.: Rancho la Brea pleistocæn madarairól (<i>Lambrecht K.</i>)	382
ROVERETO C.: Los estratos araucanos y sus fosiles (<i>Lambrecht K.</i>)	385
SALVADORI T.: Notizie storiche alla collezione ornitologica del Museo di Torino (<i>Lambrecht K.</i>)	387
SCLATER W. L.: The «Maurius Hen» of Peter Mundy (<i>Lambrecht K.</i>)	386

Necrologus.

DRESSER HENRY EELES (<i>Chernel I.</i>)	396
Dr. FINSCH OTTÓ (<i>Chernel I.</i>)	392
KOCYAN ANTAL (<i>Chernel I.</i>)	391
Dr. le ROI OTTÓ (<i>Dr. Greschik J.</i>)	489
WILAMOWITZ-MOELLENDORFF WICHARD (<i>Chernel I.</i>)	388
Intézeti ügyek	398
Bibliographia ornithologica hungarica 1910—1916	399
Sajtóhibák	430

INHALT.

	Seite
CHERNEL, ST. v.: Beim Anbruch eines neuen Zeitalters	432
Faunistica.	
BODNÁR, B.: Weisse Kohlraben und andere Farbenvarietäten	558
CHERNEL, ST. v.: Über das Nisten des Seidenschwanzes (<i>Ampelis garrula</i> L.) in Ungarn	502
— — Horstbaum und Stimme des Wespenbussards (<i>Pernis apivorus</i> L.)	506
— — Ornithologische Beiträge aus den Feldbriefen NIKOLAUS v. CHERNELS ...	526
— — Der Mauerläufer (<i>Tichodroma muraria</i> L.) im Komitate Zala... ..	549
— — Ueberwinternde Zugvögel	552
HAUER, B. v.: Der heurige ungewöhnlich lange Herbst	557
KOSTKA, L.: Der Einfluss des hohen Wasserstandes auf die Vogelfauna der ungarischen Tiefebene	511
LINTIA, D.: Materialien zur Avifauna Serbiens	332
Dr. MANNSBERG, A. Baron: Ornithologische Beobachtungen aus Dalmatien im April—September 1916... ..	528
MAUKS, V.: Neueres Nisten der Wachholderdrossel in Ungarn	563
Dr. NAGY, E.: Neueres Vorkommen von <i>Nisaëtus fasciatus</i> (VIEILL.) in Ungarn	549
— — Vorkommen von <i>Gavia arcticus</i> (L.) in Ungara während der Sommerzeit...	550
— — Das neuere Vorkommen von <i>Gavia glacialis</i> (L.) und das erste Vorkommen von <i>Gavia adamsi</i> (Gray) in Ungarn	551
— — Das Nisten des Zeisigs in der Liptóer Fátá	561
— — Das Brüten des Edelreiher auf dem Weissen See bei Lukácsfalva	564
RÁCZ, B.: Das einstige Nisten des Edelreiher im Biharer Sárrét	563
SCHENK, H.: Ornithologische Beobachtungen in dem besetzten Serbien u. Montenegro	516
SCHENK, J.: Altberühmte siebenbürgische Vogelsammlungen	468
— — Lappländische Rauhfussbussarde in Ungarn	547
— — Die Vogelwelt der Ürböpuszta im Jahre 1915 und 1916	557
— — Das einstige Nisten der Schwarzkopfmöve in Ungarn	559
SZOMJAS, G.: Briefe aus der Hortobágy	544
Oecologia.	
Dr. DORNING, H.: Der wahrscheinliche Ursprung der Benennung Regenschwalbe	513
SZEMERE, L. v.: Vom Ziegenmelker (<i>Caprimulgus europaeus</i> L.)	509
Ornithologia oeconomica.	
BODNÁR, B.: Die Nahrung der Fluss-Seeschwalbe	564
CSÖRGEY, T.: Studien über den Vogelschutz in den Jahren 1915—1916... ..	449
Dr. NAGY, E.: Die Rohrdrossel in den Gärten	565
Ornithophaenologia.	
BOHRANDT, L.: Erfahrungen bei der Vogelberingung	568
CHERNEL, ST. v.: Der Frühjahrszug 1916 in Kőszeg... ..	575
— — Beitrag zur experimentellen Beobachtung des heimischen Vogelzuges... ..	565

HEGYFOKY, J.: Vogelzug und Wetter im Frühling des Jahres 1915 und 1916 ...	Seite 445
KIRÁLY, I.: Die Ankunft der Vögel in Silno im Frühjahr 1916	567
KÓMIS, L. v.: Vogelzugsbeobachtungen an der Strypafront im Frühjahr 1916	566
LÖRINCZY, D.: Ornithophaenologische und nidologische Beobachtungen in Kolozvár in den Jahren 1906 und 1907	364
NEUBAUER, Z.: Den ersten Storch	568
SCHENK, J.: Der Vogelzug in Ungarn im Frühjahr 1915 und 1916	438
SEŐZŐTS, B. sen.: Aus meinen Beobachtungen über Beringung und Vogelschutz	437

Palaeontologia.

Dr. LAMBRECHT, K.: Geschichte und Bibliographie der Palaeo-Ornithologie... ..	483
---	-----

Literaturbesprechungen.

AMBRÓZY, St. Graf: Krieg und Vogelschutz. (<i>St. v. Chernel</i>)... ..	569
BOETTICHER, H. v.: Untersuchungen über den Zusammenhang zwischen Klima und Körpergröße der homöothermen Tiere. (<i>Dr. E. Greschik</i>)... ..	576
ECKARDT, W. R.: Einbürgerungsversuche als Möglichkeiten zur Erforschung des Vogelzuges. (<i>Dr. E. Greschik</i>)	577
HAHN, E.: Über den Farbensinn der Tagvögel und die Zapfenölkugeln. (<i>Dr. E. Greschik</i>)	573
HAECKER, V.: Reizphysiologisches über Vogelzug und Frühgesang. (<i>Dr. E. Greschik</i>)	578
LOWE, P. R.: Studies on the Charadriiformes. (<i>Dr. K. Lambrecht</i>)	582
REINECKE, O.: Über den Wandungsbau der Arterien, insbesondere die Struktur des elastischen Gewebes bei Anamnioten und Säuropsiden. Die Arterienwandungen bei Vögeln. (<i>Dr. E. Greschik</i>)	574
REISINGER, L.: Das Kleinhirn der Hausvögel. (<i>Dr. E. Greschik</i>)	575
TSCHERMAK, A. v.: Über Verfärbung von Hühnereiern durch Bastardierung und über Nachdauer dieser Farbänderung. (<i>Dr. E. Greschik</i>)	571

Paläontologische Mitteilungen.

JAEKEL, O.: Die Flügelbildung der Flugsaurier und Vögel. (<i>Dr. K. Lambrecht</i>)	587
MILLER, L. H.: Über die pleistocänen Vögel von Rancho la Brea. (<i>Dr. K. Lambrecht</i>)	583
ROVERETO, C.: Los estratos araucanos y sus fosiles. (<i>Dr. K. Lambrecht</i>)	586
SALVATORI, T.: Notizie storiche alla collezione ornithologica del Museo di Torino. (<i>Dr. K. Lambrecht</i>)... ..	588
SCLATFR, W. L.: The «Mauritius Hen» of Peter Mundy (<i>Dr. K. Lambrecht</i>) ...	588

Necrolog.

DRESSER, HENRY EELES (<i>St. v. Chernel</i>)	597
Dr. FINSCH, O. (<i>St. v. Chernel</i>)	593
KOCYAN, A. (<i>St. v. Chernel</i>)	592
Dr. le ROI, O. (<i>Dr. E. Greschik</i>)	590
WILAMOWITZ-MOELLENDORFF, W. Graf (<i>St. v. Chernel</i>)	589
Institutsangelegenheiten	600
Berichtigungen	430
Bibliographia ornithologica hungarica 1910—1916	399

1916. nov. 21-ike mélységes fájdalommal nehezedett a magyar nemzetre.

A legsúlyosabb megpróbáltatások és sorscsapások kemény küzdelmét egy hosszú emberi életen keresztül törhetetlen lelkieővel viselve, a kötelességteljesítés felfogásában és gyakorlásában utólréhetetlen, magasztos példát adva és ebben találva egyedül vigaszt, örök álomra hunyta le fáradt szemeit a legelső magyar ember, szeretett jó öreg királyunk

Első Ferenc József Ő Felsége.

Bölcs mérséklettel keresve és találva meg mindenkor az aranyos középő utat emberöltőkre terjedő uralkodásának legnagyobb viharjai és legnehezebb feladatai közepette, atyai jósággal gondoskodva alattvalóinak és országainak jólétéről, haladásáról, népeinek örök hálája kíserte sírjába s nevét legnagyobb uralkodóink sorában ragyogó betűkkel őrzik meg történelmünk lapjai.

Uralkodói kötelességeinek nagy terheit nagy ritkán, csak órákra pihenhette ki, a mikor legszívesebben a Természet ölébe sietett s mint igazi, vérbeli vadász, a legnemesebben áldozott szenvedélyének.

A természet iránt való szeretete fokozott mértékben nyilatkozott meg egyetlen fiában, felejthetetlen REZSŐ trónörökösünk egyéniségében, a ki nem csupán rajongó imádója volt a Természetnek, hanem szakavatott kutatója az állat- és kivált a madárvilágnak, barátja BREHM ALFRÉD-nek, HOMEYER JENŐ-nek, legmagasabb védője madártani mozgalmainknak és kiváló szerzője szakunk irodalmának díszeré való műveknek.

A kegyetlen végzet elrabolta tőlünk Őt, akit felséges atya adott nekünk s most Ő is pihenni tért őseihez.

Szívünk mélyéig megrázkódva gyászoljuk felséges urunkat és dicső emlékezetét áldva, szent kegyelettel megőrizzük.